

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ Α. ΝΗΜΑ
‘ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα’

Από τον Δημήτριο Ελ. Σούλα, Καθηγητή του ΤΕΦΑΑ Τρικάλων

Με ιδιαίτερη χαρά προλογίζω σήμερα το βιβλίο “*Αθλητική Ιστορία των Ελλήνων- Από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα*” των 446 σελίδων και των 331 εικόνων (οι περισσότερες είναι έγχρωμες) του αγαπητού μου φίλου και συναδέλφου φιλόλογου Δρος Ιστορίας της Εκπαιδεύσεως Θεοδώρου Α. Νημά, ενός ανθρώπου ο οποίος κυριολεκτικά έδωσε και δίνει μια άλλη πνοή και διάσταση στα πνευματικά πράγματα της περιοχής μας.

Με τον συγγραφέα μας συνδέει φιλία 46 και πλέον χρόνων, όταν συναντηθήκαμε συνυπηρετούντες στο Γυμνάσιο Πύλης. Από τότε μέχρι σήμερα συνυπήρξαμε σε πολλές δράσεις, όπως στον αγώνα των Τρικαλινών για την έλευση και λειτουργία του ΤΕΦΑΑ στην πόλη μας μετέχοντας στη Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα με άλλους Τρικαλινούς, στην οργάνωση αθλητικών αγώνων (Ελευθέρια - Ντάσκεια) προς τιμήν του Ελ. Ντάσκα στην γενέτειρα του συγγραφέως στον Πλάτανο, στο Δ.Σ. του ΦΙΛΟΣ και σε πολλές άλλες δράσεις.

Πολυπράγμων ο Θεόδωρος Νημάς, ήταν ο βασικός ιδρυτής το 1978 και πρόεδρος από το 1984 έως το 2015 του γνωστού ανά το πανελλήνιο, και όχι μόνο, Φιλολογικού Ιστορικού Λογοτεχνικού Συνδέσμου Τρικάλων, του γνωστού Φ.Ι.ΛΟ.Σ. Από το 1981 έως το 2020 διηύθυνε το ετήσιο επιστημονικό φιλολογικό – ιστορικό - λαογραφικό – λογοτεχνικό περιοδικό “*Τρικαλινά*”. Στην πλούσια συγγραφική του δράση έχει να παρουσιάσει τη συγγραφή 13 αυτοτελών βιβλίων και περισσότερων των 65 επιστημονικών μελετών που έχουν δημοσιευθεί σε έγκυρα ελληνικά και ξένα περιοδικά, αλλά και σε Πρακτικά Συνεδρίων. Για την προσφορά του στην Εκπαίδευση και τα Γράμματα, το 2013 ανακηρύχτηκε επίτιμος διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Θεόδωρος Νημάς δίδαξε από το 1995 έως το 2001 στο ΤΕΦΑΑ Τρικάλων το μάθημα της Αθλητικής Ιστορίας και συμμετείχε στην οργάνωση αθλητικών Συνεδρίων του Τμήματος. Το 2001 οργάνωσε στα Τρίκαλα το Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Αθλητικής Ιστορίας και Φιλοσοφίας.

Όμως ο Θ.Νημάς δεν είναι νεοφερμένος στον αθλητικό χώρο. Μαθητής ακόμη είναι ο αθλητικός ανταποκριτής των τοπικών εφημερίδων με ρεπορτάζ σχετικά με το ποδόσφαιρο και τον στίβο.

Ο Συγγραφέας ανήσυχος από τη φύση του, σε ένα ακόμη συγγραφικό του πόνημα, μας εντυπωσιάζει με την ευρηματικότητά του και την επιστημονική του μέθοδο, με την οποία εξετάζει λεπτομερώς την Αθλητική Ιστορία των Ελλήνων από την αρχαιότητα έως σήμερα με μια σχολαστική και εν τω βάθει έρευνα. Αναδεικνύει έτσι διαχρονικά τα θέματα που σχετίζονται με αυτή μετά και από πολλές επιτόπιες επισκέψεις στους ιστορικούς τόπους όπου διαδραματίστηκαν τα αθλητικά γεγονότα που αναφέρονται στο βιβλίο του, για να τους αναζητήσει, να τους δει, να τους θαυμάσει και να τους περιγράψει. Αδιάψευστος μάρτυρας αυτής της συστηματικής και μακρόχρονης

αναζήτησης, το φωτογραφικό υλικό που παρουσιάζεται στις διαφάνειες το οποίο συνοδεύει το βιβλίο και που το φωτίζει και οπτικά.

Μετά την Εισαγωγή, τα περιεχόμενα του βιβλίου διαρθρώνονται σε οκτώ κεφάλαια - θεματικά μέρη. Στα πρώτα τέσσερα κεφάλαια αναφέρθηκε διεξοδικά ο κ. Λεωνίδας Χατζηαγγελάκης. Από την πλευρά μας θα γίνει προσπάθεια να παρουσιαστούν τα επόμενα τέσσερα κεφάλαια, αρχής γενομένης *από τους Πανελληνίους Ιερούς Αγώνες της Αρχαιότητας*.

Ο συγγραφέας στο βιβλίο του προσπαθεί και το επιτυγχάνει εντυπωσιακά να σταματήσει τον χρόνο και να μεταφέρει τον αναγνώστη σε ένα μαγικό και ονειρεμένο ταξίδι στο παρελθόν με την απaráμιλλη συγγραφική του δυνατότητα. Και μέσω αυτού του ονειρεμένου ταξιδιού αναγκάζει τον αναγνώστη να γίνει ένας από αυτούς που έζησαν εκείνες τις ιστορικές αθλητικές εποχές, αφαιρώντας τον από τον ενεστώτα χρόνο και μεταφέροντάς τον σε μια φανταστική – νοερή πραγματικότητα που πιστεύω πως όλοι μας έχουμε ανάγκη να ζήσουμε έστω και για κάποιες στιγμές στη ζωή μας. Θα παρακολουθήσουμε με άλλα λόγια την περιήγηση που θα κάνει ο αναγνώστης του βιβλίου στον χρόνο ζώντας την κάθε χρονική στιγμή, την κάθε εποχή με οδηγό τον συγγραφέα του βιβλίου Θεόδωρο Α. Νημά.

Ο αναγνώστης διαβάζοντας το βιβλίο γίνεται θεατής και μετέχει και αυτός στους τέσσερεις ιερούς μεγάλους αγώνες της αρχαιότητας: τα **Ολύμπια**, τα **Πύθια**, τα **Ισθμια** και τα **Νέμεα**. Μετέχει και αυτός στα τεκταινόμενα εντός ή εκτός των αγωνιστικών χώρων. Στην **Ολυμπία** και στον χώρο της Άλτεως (στην τοπική διάλεκτο σημαίνει άλσος), ζει τα έντονα συναισθήματα που βιώνουν όλοι οι μετέχοντες είτε ως αγωνιζόμενοι είτε ως θεατές. Θαυμάζει τα κτίσματα που βρίσκονται στον χώρο της Άλτεως, αλλά και αυτά που βρίσκονται έξω από αυτή, βαδίζει κοντά στους αθλητικούς χώρους. Πριν μπει στο στάδιο παρατηρεί έκθαμβος τα αρχιτεκτονικά αριστουργήματα που βρίσκονται στον ιερό χώρο της Ολυμπίας, τον επιβλητικό Ναό του Διός και εισερχόμενος εντός αυτού θαυμάζει ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου, το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Διός, έργο του Φειδία. Συνεχίζοντας την περιήγησή του στους χώρους της Άλτεως, συναντά και θαυμάζει τον Βωμό του Δία, τον ναό της Ήρας, το Πρυτανείον, το Βουλευτήριο. Επισκέπτεται τους αθλητικούς χώρους, την Παλαίστρα, το Γυμνάσιο, τον Ιππόδρομο, το Κολυμβητήριο και κάπου εκεί φτάνει στην είσοδο του Σταδίου. Περνάει κάτω από την «Κρυπτή» προκειμένου να πάρει θέση μεταξύ των χιλιάδων θεατών που συνωστιζονται στις επικλινείς κερκίδες του Σταδίου. Περνάει μπροστά από τον χώρο εκκίνησης των σταδιοδρόμων, οι οποίοι ετοιμάζονται να τρέξουν την απόσταση των 192,27 μέτρων. Χειροκροτεί τα κατορθώματα του Διαγόρα και των άλλων μυθικών αθλητικών ηρώων, συμμετέχει και αυτός στην εξαιρετική ατμόσφαιρα που δημιουργούν όλες τις μέρες των αγώνων οι απανταχού Πανέλληνες, μοναδικές στιγμές και ευκαιρίες που τους προσφέρει η εκεχειρία των αγώνων. Το νοερό ταξίδι του αναγνώστη συνεχίζεται στην Αρχαία Ελλάδα και ο επόμενος σταθμός του είναι οι **Δελφοί** για την παρακολούθηση των δεύτερων σε σπουδαιότητα πανελλήνιων ιερών αγώνων τα “Τα Πύθια”. Έφυγε από την ηρεμία και τη γαλήνη που επικρατούσε στην Άλιτ και έφτασε στους Δελφούς όπου επικρατεί η μεγαλοπρεπής αγριότητα της φύσης. Επισκέπτεται εκστασιασμένος το Ιερό, το Βουλευτήριο, το Θέατρο, το Γυμνάσιο, την Παλαίστρα, το Στάδιο, τον Ιππόδρομο για να θαυμάσει τις αρματοδρομίες που γίνονται την τελευταία ημέρα. Και μετά από εκεί

κατηφορίζει πιο νότια, στον **Ισθμό** της Κορίνθου. Οι Δελφοί είναι ο ομφαλός της γης. Ο Ισθμός όμως είναι το κέντρο της Ελλάδος. Πηγαίνει εκεί για την παρακολούθηση των άλλων μεγάλων Ιερών αγώνων, τα Ίσθμια, που γίνονται προς τιμήν του Ποσειδώνα. Επισκέπτεται και εδώ τον Ναό του Ποσειδώνα και το Στάδιο. Το ταξίδι του αναγνώστη μας συνεχίζεται στη **Νεμέα** για την παρακολούθηση των Νεμέων. Εκεί κάνει ό,τι έκανε και στους προηγούμενους αγώνες, δηλαδή να επισκεφθεί τους χώρους και τα κτίσματα όπου διεξάγονται τα Νέμεα. Επισκέπτεται και θαυμάζει το Ιερό που είναι αφιερωμένο στον Δία, το Γυμνάσιο, την Παλαίστρα και τέλος το Στάδιο.

Στη συνέχεια έρχονται οι Ρωμαίοι... Εκεί ο αναγνώστης δεν αισθάνεται όπως αισθανόταν πριν έρθουν εκείνοι. Τώρα όλα είναι διαφορετικά, βρίσκεται ξαφνικά σε έναν άλλο κόσμο που προσπαθεί να καταλάβει αυτές τις νέες αλλαγές που δεν έχουν καμία σχέση με τα όσα έζησε τα προηγούμενα χρόνια. Όλα γίνονται για τη νίκη, ανεξάρτητα αν ο νικητής είναι ο ικανότερος. Ο αναγνώστης βιώνει την παρακμή του αθλητικού ιδεώδους και εύχεται να φύγει από αυτή τη ζοφερή πραγματικότητα το γρηγορότερο δυνατό. Αποκορύφωμα όλων αυτών των κακών συναισθημάτων που βιώνει, είναι το θέαμα στον Ιππόδρομο της Ρώμης... μάλλον, μονολογεί δεν μπορεί να συμβαίνουν αυτά σε ένα στάδιο (ιππόδρομο)... είναι ένα κακό όνειρο... συνεχίζει σκεπτόμενος ότι για τους Ρωμαίους, οτιδήποτε είναι αθλητικό και ελκυστικό, γίνεται θέαμα. Διαπιστώνει ότι παρά τη διατήρηση των Πανελληνίων Αγώνων από τους Ρωμαίους αυτοκράτορες εν τούτοις η πολιτική τους «άρτος και θεάματα», που εφαρμόζουν οι περισσότεροι από αυτούς, έχει ως συνέπεια ο λαός να αγαπά με πάθος τις μονομαχίες, τις θηριομαχίες και άλλα αιμοσταγή θεάματα.

Συνεχίζοντας το ταξίδι του στον χρόνο ο αναγνώστης μας, μεταφέρεται στη Βυζαντινή Εποχή. Και εδώ στην Κωνσταντινούπολη υπάρχει ο Ιππόδρομος, ο οποίος αποτελεί βασικό συστατικό όχι μόνο της αθλητικής ζωής, αλλά και των πολιτικών εκδηλώσεων. Κάποια πράγματα όμως αλλάζουν προς το καλύτερο σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο. Οι αθλητικές δραστηριότητες τώρα έχουν κοινωνικό χαρακτήρα και όχι αθλητικό - θρησκευτικό όπως τις έζησε και τις γνώρισε ο αναγνώστης στην χρυσή εποχή των αρχαίων πανελληνίων αγώνων, των Ολυμπίων, των Ίσθμίων, των Πυθείων και των Νεμέων. Όλοι οι αθλητές, που συμμετέχουν σε δημόσιους αγώνες, έχουν προγυμναστές και προπονούνται υπό τις οδηγίες τους, οφείλουν να κάνουν καλή ζωή, να γνωρίζουν και να τηρούν τους “εναγώνιους νόμους” κατά την διεξαγωγή των αγώνων. Τρία στοιχεία επηρεάζουν την επίσημη αθλητική σκέψη: η αρχαία ελληνική παράδοση (στη διατήρηση των αγωνισμάτων), η ρωμαϊκή περί θεάματος αντίληψη (στην οργάνωση των αγώνων) και ο Χριστιανισμός, ο οποίος σταμάτησε το ανθρωποκνηγητό και τις μονομαχίες. Τον παρηγορεί ακόμη ότι οι άνθρωποι αυτής της εποχής εξακολουθούν να ασχολούνται στον ελεύθερο χρόνο τους με αθλητικές δραστηριότητες. Αλλά, κάποια πράγματα δεν είναι όπως πριν στην κλασική εποχή. Αισθάνεται ότι πολύ γρήγορα αυτά θα πάρουν άσχημη τροπή. Οι αρνητικές επερχόμενες εξελίξεις είναι γρήγορες. Τα όσα δυσάρεστα ακολουθούν για τον αθλητισμό και ειδικότερα για τους ολυμπιακούς αγώνες δεν αποτελούν έκπληξη γι’ αυτόν, αλλά μια αναμενόμενη εξέλιξη, αφού οι αγώνες με τον τρόπο που διεξάγονται οδηγούνταν σταδιακά αλλά με μαθηματική ακρίβεια σε παρακμή. Οι συνθήκες που επικρατούν το 393 μ.Χ. δεν είναι οι καλύτερες για τη συνέχιση των αθλητικών δραστηριοτήτων. Αντιλαμβάνεται ο αναγνώστης ότι η επικρατούσα αντίληψη την

εποχή εκείνη για τα αθλητικά δρώμενα δεν είναι καθόλου ευνοϊκή και με πολύ μεγάλη λύπη βλέπει ότι τα στάδια σιγά – σιγά κλείνουν και έτσι σταματά κάθε αγωνιστική δραστηριότητα.

Συνεχίζοντας το ταξίδι μας μεταφερόμαστε σε μια άλλη εποχή. Σε μια εποχή πολύ δύσκολη για τον ελληνισμό, στην εποχή της Τουρκοκρατίας, που είναι τελείως διαφορετική από τις προηγούμενες. Εδώ ο Συγγραφέας, αφού δεν υπάρχουν γραπτές πηγές, επιχειρεί με επιτυχία να δει και να γνωρίσει τις αθλητικές δραστηριότητες των Ελλήνων κατά την μακρόχρονη τουρκική δουλεία μέσα από το δημοτικό τραγούδι, το οποίο έμμεσα μάς δίνει σημαντικές πληροφορίες για τις αθλητικές δραστηριότητες αυτής της περιόδου, όπως για παράδειγμα για τον δρόμο, τη σκοποβολή, το λιθάρι, την πάλη (πάλεμα), το άλμα (πήδημα), την άρση βαρών (δοκίμι), την ιππασία, την ξιφομαχία και την κολύμβηση. Σημειωτέον ότι ο Θ. Νημάς είναι βαθύς γνώστης του δημοτικού τραγουδιού, για το οποίο έχει δημοσιεύσει αρκετές μελέτες, ενώ το δίτομο έργο του «Δημοτικά Τραγούδια της Θεσσαλίας» (1983) έχει βραβευτεί από την Ακαδημία Αθηνών.

Τέλος, ο αναγνώστης βρίσκεται στο τελευταίο μέρος του ονειρεμένου αυτού ταξιδιού της Αθλητικής Ιστορίας των Ελλήνων. Παρακολουθεί την άθληση των Ελλήνων μετά την Απελευθέρωση (1830-2021). Βλέπει με χαρά την ανάπτυξη και την καλλιέργεια του αθλητισμού μέσω των λαϊκών αγωνισμάτων που διεξάγονται στην ελληνική ύπαιθρο έως περίπου τη δεκαετία του 1960, σε ισιάδια ή σε πλατείες σχολείων ή εκκλησιών ή σε πλάτωμα της γειτονιάς. Τα λαϊκά αγωνίσματα ήταν: το άλμα εις μήκος ή απλούν, το άλμα τριπλούν, το άλμα εις ύψος, το άλμα με κοντάρι, η πάλη, το τρέξιμο/δρόμος, το λιθάρι, ο δίσκος, η σκοποβολή σε σημάδι, η άρση βαρών/δοκίμι, ο ακοντισμός, ο τζιουράς σε χωριά των Χασίων, η διελκυστίνδα/ τράβηγμα σε δυο ομάδες ο ένας πίσω από τον άλλο που πιάνονται από τη μέση, οι ιπποδρομίες σε γάμους και πανηγύρια, οι καροδρομίες, η κολύμβηση και οι αναρριχήσεις σε δέντρα ή βράχια. Ο αναγνώστης ενθουσιάζεται με την αναβίωση του Ολυμπιακού πνεύματος, τη διοργάνωση των Ζάππειων Ολυμπιάδων (1859-1888) και των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων (Ο.Α.) το 1896 στην Αθήνα. Αισθάνεται υπερήφανος και για τη σημαντική συμβολή του λογοτέχνη Δημ. Βικέλα (υπήρξε και ο πρώτος πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ)) που μαζί με τον Γάλλο Πιέρ ντε Κουμπερτεν συνέβαλαν αποφασιστικά στη διοργάνωσή των πρώτων Ο.Α.. Βλέπει ότι το ποίημα του Κωστή Παλαμά γίνεται ο Ολυμπιακός Ύμνος των Αγώνων, σε μουσική Σπύρου Σαμάρα, και καθιερώνεται σε παγκόσμιο επίπεδο το 1958. Ο αναγνώστης ενθουσιάζεται και χαίρεται μαζί με τις χιλιάδες των Ελλήνων φιλάθλων στο Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο, καθώς παρακολουθεί τους πρώτους Ολυμπιακούς αγώνες της Αθήνας του 1896, χειροκροτεί τους νικητές των αγώνων και δεν μπορεί να συγκρατήσει τα δάκρυα χαράς με την εμφάνιση στην είσοδο του Σταδίου του νικητή του μαραθωνίου δρόμου, Σπύρο Λούη. Χαίρεται γιατί οι Ολυμπιακοί Αγώνες ενίσχυσαν το φρόνημα των Ελλήνων, οι οποίοι στη συνέχεια παρουσιάζουν μεγάλη δραστηριότητα, καθώς ιδρύονται στην Ελλάδα και στις αλύτρωτες περιοχές πολλοί αθλητικοί σύλλογοι. Τον αναγνώστη εντυπωσιάζουν οι πολλές πρωτοβουλίες και δραστηριότητες για τον αθλητισμό διεθνώς, με την ίδρυση της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας (ΔΟΑ), με τους Βαλκανικούς αγώνες στίβου, με αναφορά στα συντάγματα του 1975 και 2021 όπου η φυσική αγωγή των Ελλήνων εντάσσεται στην παιδεία των ελληνοπαίδων. Ακόμα νιώθει υπερήφανος για την ίδρυση

των Γυμναστικών Ακαδημιών, με την παρουσία εμβληματικών γυμναστών, όπως του Φωκιανού, του Χρυσάφη, του Παυλίνη, του Παλαιολόγου και άλλων. Χαίρεται τη συμμετοχή της μαθητιάσας νεολαίας στις γυμναστικές επιδείξεις που γίνονται στα σχολεία. Χαίρεται ιδιαίτερα για την επαγγελματική ενασχόληση των Ελλήνων με τον αθλητισμό και τα παγκόσμια και ολυμπιακά ρεκόρ που σημειώνουν οι Έλληνες αθλητές. Οι δράσεις αυτές προκαλούν το έντονο ενδιαφέρον του και τον πληροφορούν με έναν μοναδικό τρόπο για την εξέλιξη του αθλητισμού στη χώρα μας από την απελευθέρωση (1830) έως το 2021.

Μετά από 108 χρόνια, το 2004, ο αναγνώστης βρίσκεται ξανά παρών σε ένα Ελληνικό Ολυμπιακό Στάδιο, αυτό των Αθηνών για την παρακολούθηση των 28ων Ο.Α.. Η μικρή μας χώρα έχει τη δύναμη να διοργανώσει ξανά Ο.Α.. Σκέπτεται ότι καμία μικρή χώρα μετά το 1952 δεν ανέλαβε τη διοργάνωση τέτοιων τεράστιων αθλητικών διοργανώσεων αφού οι οικονομικές απαιτήσεις ήταν πολύ υψηλές και μόνο οι ισχυρές οικονομικά χώρες μπορούσαν να τις αναλάβουν.

Παρενθετικά, μπορώ να αναφέρω ότι μετά την παρακολούθηση πέντε Ο.Α., η οργάνωση της Αθήνας ήταν η εντυπωσιακότερη (τελετή έναρξης) και η αρτιότερη (διοργάνωση). Εκείνο όμως που πρέπει να υπογραμμιστεί με έμφαση ήταν η συμμετοχή στη διοργάνωση του ανθρώπινου παράγοντα, η ζεστασιά και η φιλοξενία με την οποία υποδέχτηκε ο ελληνικός λαός (κυρίως οι εθελοντές) τους ξένους επισκέπτες.

Τέλος, ο αναγνώστης διαπιστώνει ότι στην σημερινή παγκόσμια αθλητική πραγματικότητα υπάρχουν αρκετά προβλήματα που σχετίζονται με την αλλαγή της αθλητικής ιδεολογίας, την παγκοσμιοποίηση, τα οικονομικά προβλήματα, την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, την οικονομική εξάρτηση από πολυεθνικές εταιρείες, τον ρόλο της τηλεόρασης, τη χρήση αναβολικών, την εγκατάλειψη του Ολυμπιακού Ιδεώδους, τον επαγγελματισμό των αθλητών.

Όλα αυτά τα προβλήματα, ο αναγνώστης τα βρίσκει στο παρουσιαζόμενο βιβλίο και τα αντιμετωπίζει με αρκετή ανησυχία και σκεπτικισμό σε ό,τι αφορά τις προοπτικές, το όραμα και το μέλλον του αθλητισμού και εύχεται πολύ σύντομα το αθλητικό ιδεώδες να βρει ξανά τη θέση που του αξίζει στην παγκόσμια κοινότητα.

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στον Συγγραφέα αυτού το βιβλίου, του οποίου ο τρόπος της συγγραφής του, αλλά και γενικότερα η σπάνια και πλούσια ύλη του συνοδευόμενη από πολλές εικόνες, οι περισσότερες έγχρωμες, το καθιστούν μοναδικό. Η μοναδικότητα αυτού του πονήματος το καθιστά απαραίτητο ανάγνωσμα για τους φοιτητές των Τμημάτων Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, για τον καθένα που θα ήθελε να γνωρίσει την ιστορία και την εξέλιξη του ελληνικού αθλητισμού στις διάφορες ιστορικές περιόδους και γενικά για τους λάτρεις της Αθλητικής Ιστορίας των Ελλήνων άσχετα με τα επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα.